

Úvod do soukromého práva

Mgr. Bc. Ondřej Pavelek, Ph.D.

Právo a jeho význam pro podnikání

- Co je právo a jak se liší od jiných normativních systémů?
  - Právo a morálka
- Právní odvětví – veřejné a soukromé právo
- Právo hmotné a procesní

Soukromé právo

- Vývoj soukromého práva v Českých zemích
- Zásady soukromého práva a jejich význam
- Struktura soukromého práva
- Význam občanského práva pro celé právo

Prameny práva

- Materiální a formální prameny práva
- Hierarchie norem
  - Ústava a LZPS
  - Mezinárodní smlouvy
  - Zákony
  - Nařízení vlády
  - Vyhlášky ministerstev
  - Obecní vyhlášky

Subjekty soukromého práva

- Fyzické osoby
  - Ochrana osobnosti člověka
- Právnícké osoby
- Stát

Právní osoby

Právní osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právní osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou (§ 20 OZ)

Důvěra v zápis

= ten, koho se zápis týká, nemůže namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti

Zápis zveřejněn

= nemůže se nikdo po 15 dnech zveřejnění dovolávat, že nevěděl

Ustanovení a vznik právnické osoby

USTANOVENÍ

Zakladatelské jednání

Zákonem

Rozhodnutím orgánu

Jiným způsobem

Zakladatelské právní jednání

Název

Sídlo

Předmět činnosti

Statutární orgán

Písemná forma

Doba – není-li stanoveno jinak, na dobu neurčitou

Vznik

Zápis do veřejného rejstříku

Účinností zákona

Kdy není zápis třeba?

Rozhodnutí orgánu veřejné moci

Jednání před vznikem

Lze jejím jménem jednat před vznikem

Ti, kdo jednají, jsou zavázáni sami, ledaže PO do 3 měsíců od vzniku schválí

PO zavázána od počátku

Neplatnost právnické osoby

Soud

I bez návrhu

1. Zakladatelské právní jednání chybí

2. Zakladatelské právní jednání nemá náležitosti

3. Odporuje účelu

4. Založilo ji méně osob, než má

NEPLATNOST NEMÁ VLIV NA PRÁVA A POVINNOSTI, KTERÉ NABYLA

Přemístění sídla

Z ČR

Nesmí odporovat zákonu a veřejnému pořádku

Oznámit věřitelům – zajištění jejich práv

Účel právnických osob

Veřejný

Soukromý

ZÁKAZ

Omezování svobody

Ozbrojené složky

Nenávist, násilí

Řízení veřejné správy bez
zmocnění

Orgány

ZÁKON

ZPJ

Individuální = jeden člen x kolektivní

Nezletilí, omezení, i osoba v úpadku

Jednání za právnickou osobu

- Kdo zastupuje, dá to najevo

Protiprávní čin

Zastupuje člen orgánu dle
OR

= nelze se následně domáhat toho, že bylo usnesení, které jej zavazovalo k něčemu jinému

Chybí-li statutár. orgán

= jmenuje soud opatrovníka

Zaměstnanec

= v obvyklém rozsahu, rozhoduje, jak se jeví veřejnosti; vnitřní omezení nemá vliv, ledaže to věděla

Zrušení právnické osoby

Právním jednáním

Uplynutím doby

Rozhodnutím orgánu
veřejné moci

Dosažením účelu

Dle zákona

Zrušení

LIKVIDACE

Zrušení likvidací

Uplynutím doby

Dosažení účelu

Zákon nebo PJ

Rozhodnutím

Účinností

PM rozhodnutí

Zrušení

Soud – na návrh nebo bez návrhu + nařídí likvidaci

Nezákonná činnost

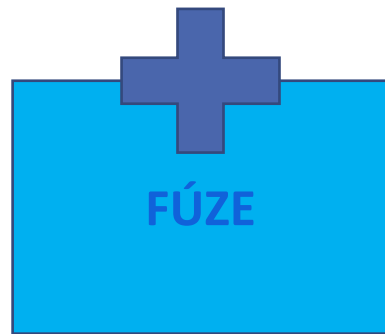
2 roky stat.org.

Nesplňuje předpoklady

zákon

Soud musí stanovit lhůtu

Přeměna právnické osoby

**SLOUČENÍ x SPLYNUTÍ
(=zanikají)**

**Přeměna se zapisuje do
veřejného rejstříku**

**ROZŠTĚPENÍM x
ODŠTĚPENÍM**

**Rozhodný den = z účetního
hlediska**

**ZMĚNA
PRÁVNÍ
FORMY**

Mění se pouze poměry

Zánik právnické osoby

Výmaz z obchodního
rejstříku

Nepodléhá-li zápisu,
skončením likvidace

Likvidace

Vypořádat majetek zrušené PO

Vstupuje dnem, kdy je zrušena nebo
prohlášena za neplatnou

Nesmí za ni nikdo jednat

Likvidátor = ten, kdo může být členem
statutárního orgánu

Likvidátor povolává orgán PO nebo soud

Činnost likvidátora

Uspokojí pohledávky

Oznámí vstup do likvidace
věřitelům

Zahajovací rozvaha

Soupis jmění

Může podat ins.návrh

Likvidační podstata

Náleží věřiteli podíl

Nepřihlásí-li se, pohledávku odmítl

Odmítnou-li všichni, stát

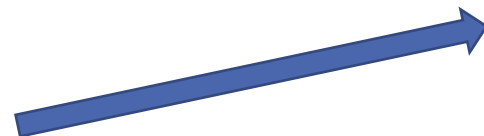
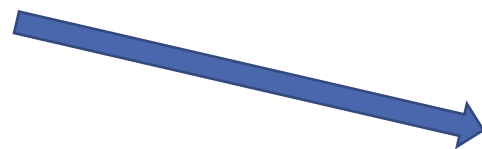

Konec likvidace

Použití likvidačního zůstatku

Převzetím likvidační podstaty

Odmítnutím likvidačního zůstatku

Návrh na výmaz do 30 dnů
po skočení likvidace

Spotřebitel

ČLOVĚK

mimo rámec podnikání

Uzavírá smlouva nebo
právně jedná s podnikatelem

Podnikatel

Samostatně

Na vlastní účet a
odpovědnost

Výdělečnou činnost

Živnostenským nebo
obdobným způsobem

Soustavně

Za účelem zisku

Musí mít vždy oprávnění?

Osoba zapsaná v OR i ten, kdo má
živnost

Obchodní firma

= jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do OR

Dotčena firma -> stejná ochrana jako při nekalé soutěži

Nesmí být klamavá a zaměnitelná

Ochrana firmy náleží tomu, kdo ji užil poprvé

Jméno někoho ve firmě – souhlas může odvolat, pokud např. došlo ke změna činnosti

Sídlo podnikatele

Dle obchodního rejstříku

Nezapisuje se, obchodní záznam nebo
bydliště

Podnikatele nemůže namítat, že má sídlo jinde

Nabytí obchodní firmy

Kdo firmu nabyde, může ji používat,
pokud má souhlas

Přeměna PO – přechází, pokud s
právní nástupce souhlasí

Zastoupení podnikatele

Podnikatel pověří někoho

The diagram consists of three main elements: a title at the top, a flow from a business owner to a delegate, and a resulting legal consequence. The flow is shown by two blue arrows pointing from the left towards the first two boxes. The first box is yellow and contains the text 'Podnikatel pověří někoho'. The second box is also yellow and contains the text 'Podnikatele zavazuje i to, pokud v provozovně někdo jedná a třetí osoba je v dobré víře'. Below these is a red box with white text stating 'Zástupčí oprávnění je překročeno – podnikatele to zavazuje, pokud byla třetí osoba v dobré víře'.

Podnikatele zavazuje i to, pokud v provozovně někdo jedná a třetí osoba je v dobré víře

**Zástupčí oprávnění je překročeno –
podnikatele to zavazuje, pokud byla třetí
osoba v dobré víře**

Zákaz konkurence

Podnikatelův zástupce

Jednání může být prohlášeno za
neúčinné

Slabší strana

Osoba, která v hospodářském styku v podnikatelem vystupuje mimo souvislost s vlastní podnikáním

Zastoupení

SMLOUVA

ZÁKON

OPATROVNICTVÍ

Zástupce

= je oprávněn právně jednat jménem zastoupeného

= práva a povinnosti vznikají přímo zastoupenému

= není-li jasné, kdo za koho jedná, platí, že jedná vlastním jménem

Zástupce je v dobré víře, je i zastoupený

Překročení zástupčího oprávnění

**Zastoupený sám,
pokud schválil**

zástupce

Smluvní zastoupení

Zmocněnec

Zmocnitel

Rozsah v plné moci

Písemná i ústní

Lze zmocnit i právnickou osobu

ZÁNIK

Vykonáním jednání

Zmocnitel odvolá

Zmocněnec vypoví

Smrt

Prokura

Smluvní zastoupení

Podnikatel zapsaný v OR

K činnostem, ke kterým dochází při provozu závodu

I k činnostem, které vyžadují zvláštní plnou moc

Není oprávněn přenést prokuru

Prokurista nesmí být PO

Omezení nemá vliv na třetí osoby

Podepisuje se jako prokurista

Zcizit nebo zatížit nemovitost – jen je-li zmocněn

Nezaniká smrtí podnikatele, ledaže stanoveno jinak

Zaniká převodem nebo pachtem závodu, nebo pobočky

Zákonné zastoupení a opatrovnictví

Zákonný zástupce nesmí:

Vznik a zánik manželství

Výkon rodičovství

Pořízení pro případ smrti

vydědění

Zákonný zástupce může odmítnout přijetí nebo odmítnutí daru, dědictví – SOUHLAS SOUDU

ZZ a správa jmění

- ZZ a opatrovník – náleží jim běžná správa, mimo běžnou správu schválení soudu

§ 461 o.z.

Opatrovnictví člověka

Omezení ve svéprávnosti

Neznámý pobyt

Zdravotní stav

Smrtí opatrovníka

Veřejný opatrovník, např.
obec

Opatrovnická rada

Bez jejího souhlasu nelze např.
změnit bydliště opatrovance,
zcizit majetek

Opatrovnictví právnické osoby

- Jen osobu, která může být členem statutárního orgánu

Právní skutečnosti

Právní následky PJ

Jsou v něm vyjádřeny

zákona

Dobrých mravů

zvyklostí

Praxe stran

Podmínka

Vznik, změna nebo zánik PJ lze vázat na podmínku; k podmínce nemožné se nepřihlíží

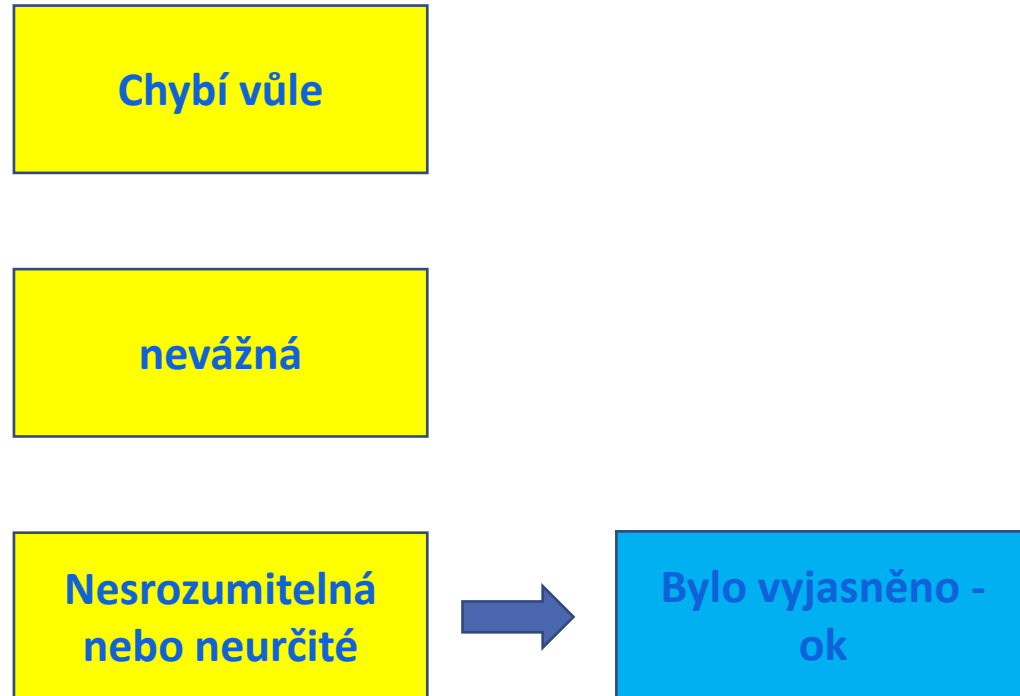
ODKLÁDACÍ

= je-li splněna, právní následky nastanou

ROZVAZOVACÍ

= zda následky pominou

Zdánlivé právní jednání

Výklad právních jednání – při rozporu intepretace

Forma PJ

Písemná forma je i elektronický podpis

Soukromá a veřejná listina

Soukromá listina

= kdo se jí dovolává, musí prokázat její pravost a správnost

Veřejná listina

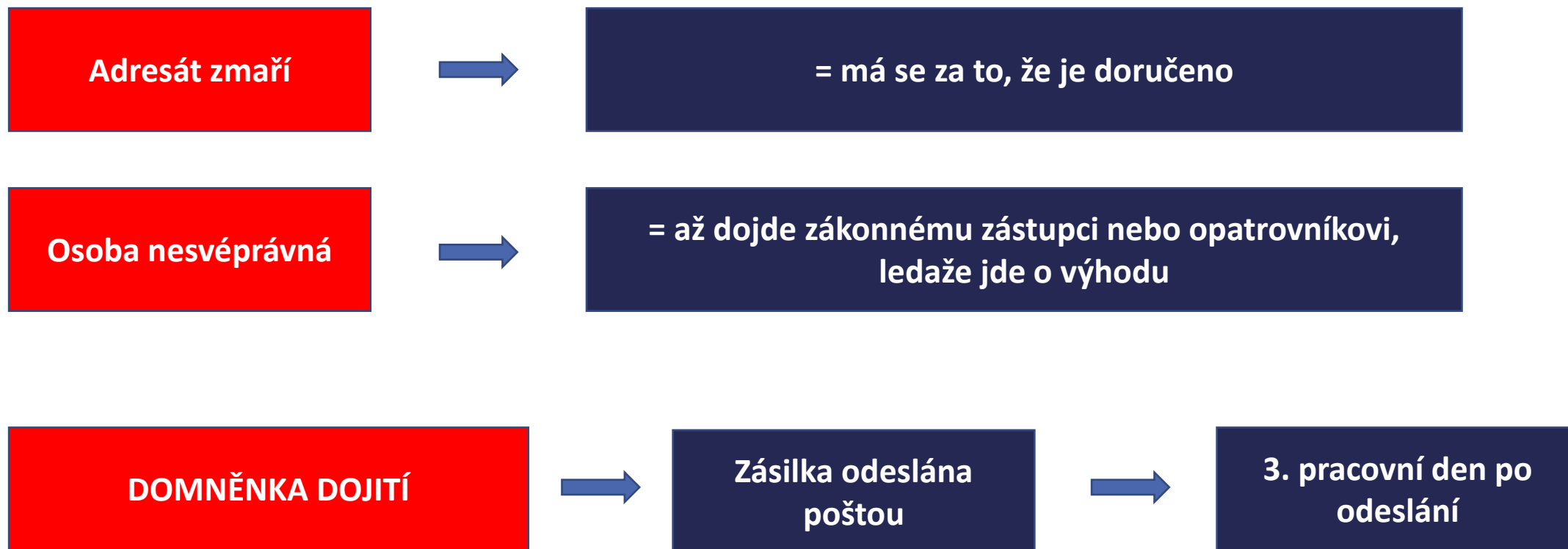
= vůči každému důkaz o pravosti, dokud není prokázán opak

Vydána orgánem veřejné
moci

Zákon ji za veřejnou
prohlásí

PJ vůči nepřítomné osobě

Neplatnost právních jednání

Neplatné jednání má náležitosti jiného

Je platné tehdy, pokud vyjadřuje vůli jednající osoby

Důvod neplatnosti v množství...

Rozhoduje soud

Kdo neplatnost způsobí, nemůže ji namítat

Hlavní důvody neplatnosti

Rozpor s dobrými mravy

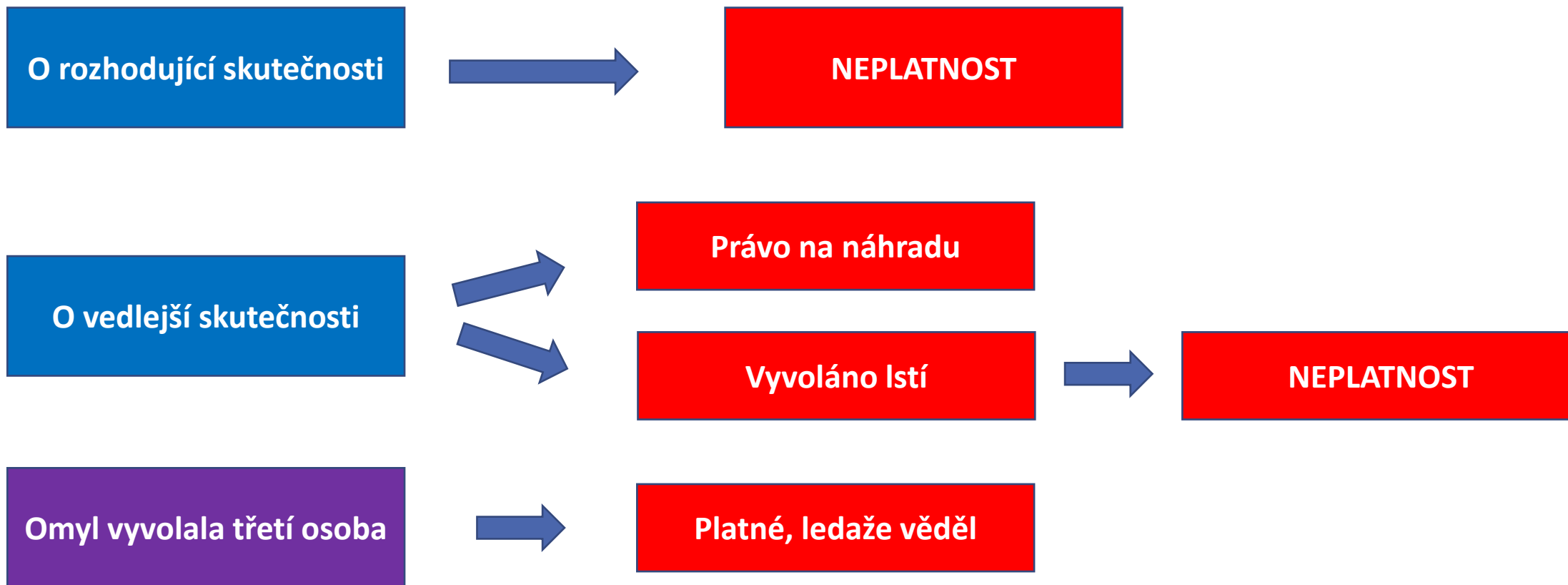
Rozpor se zákonem

Plnění něčeho nemožného

Nedostatek formy x zhojí

Nesvéprávný = neplatné k čemu
není způsobilý

Omyl

Následky neplatnosti

Absolutní:

Zjevně příčí DM

Zákon a VP

**Plnění nemožné od
počátku**

Relativní neúčinnost

Odpůrčí žaloba

Např. dlužník zkrátil věřitele a třetí strana o tom věděla –
do 5 let

Neúčinnost se zakládá
rozhodnutím soudu

Právní události

Zákon

Ujednání stran

Vznik, změna, zánik bez ohledu na vůli stran

Čas, narození, smrt

Čas jako právní událost

Změna v osobě dlužníka nebo věřitele nemá význam na běh lhůty nebo doby

Počítá se o ode dne následujícího

So, ne, svátek

Předmět občanskoprávních vztahů VĚCI A JEJICH ROZDĚLENÍ

Jmění = majetek + dluhy

Obchodní závod a pobočka

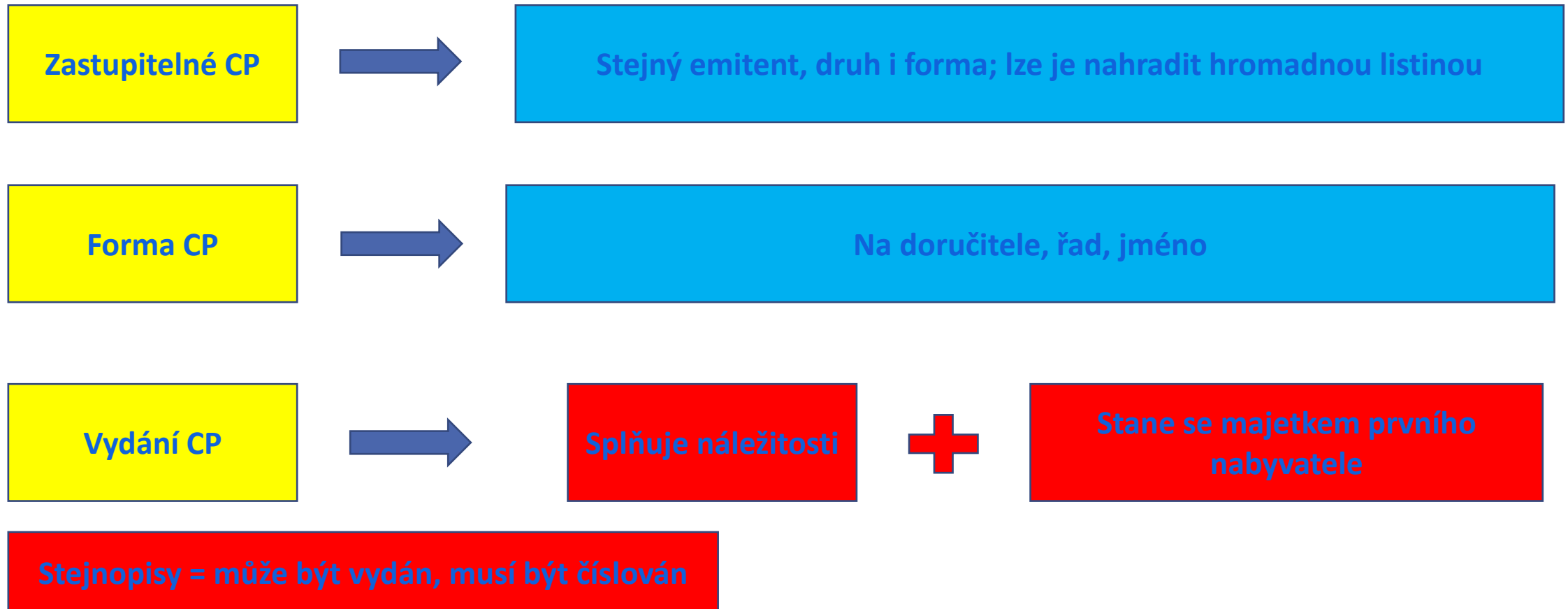
Součást věci

Inženýrské sítě nejsou
součástí, ledaže souvis s
pozemkem

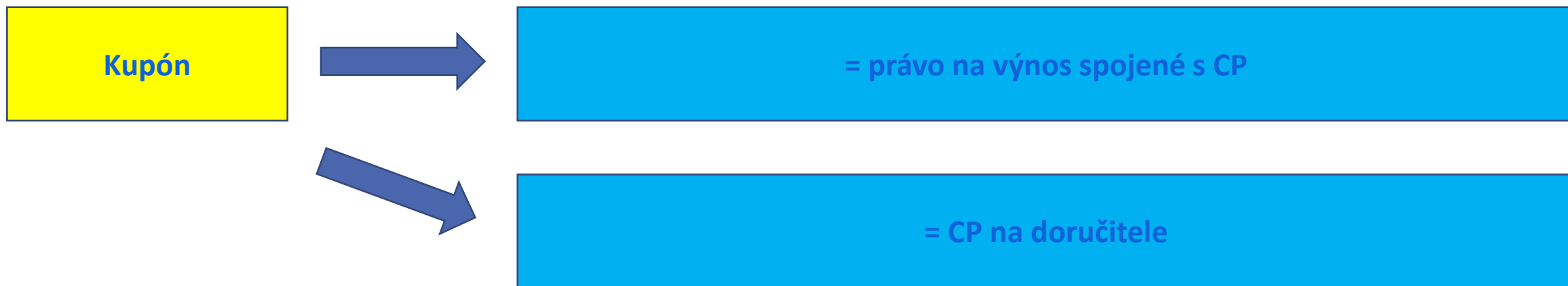
Příslušenství věci

- Má se za to, že právní jednání týkající se věci hlavní se týká také příslušenství
- Jsou –li pochybnosti, posoudí se podle zvyklostí
- Příslušenství pohledávky

Cenné papíry

Cenné papíry

Talón = právo na vydání nového kuponového archu, není CP

Cenné papíry

Zaknihovaný CP

Nahrazen zápisem do evidence, lze převést jen změnou zápisu

A to je vše...

Děkuji za pozornost